

JOSEP-MARIA TERRICABRAS

Reaccionaris

No tinc cap dubte que el Govern espanyol del PP no és un govern conservador –com ho poden ser el de Jordi Pujol o el de Tony Blair–, sinó que és pròpiament un govern reaccionari. Com deia Nietzsche, aquestes coses s'ensumen. Examinem-ho, però, amb més detall. Per començar, sembla clar que un govern serà reaccionari si pren mesures regressives, és a dir, mesures que no ajudin a anar endavant, sinó que més aviat facin anar endarrere.

Això no s'ha pas d'entendre com si un govern reaccionari hagués de ser un govern "antiquat" i hagués de viure d'esquena a la modernitat. Seria absurd –i impossible, en un sistema capitalista– prohibir, per exemple, les màquines de rentar o el telèfon, i voler que la gent tornés a la font o que fes servir coloms misatgers. Certament, no és això el que fa un govern reaccionari. Sovint, fins i tot fa el contrari: per semblar més modern que ningú, fomenta la tecnologia i el disseny. El que fa un govern reaccionari és mantenir o reprendre relacions socials i pràctiques polítiques ja superades per la història. En aquest sentit, és reaccionari, per exemple, el govern que afavoreix un únic model de família –com el que es donava a començament del segle XX–, el que dóna suport a relacions laborals precàries i incertes, el que creu que les diferències socials són "naturals" –o volgues per déu, que ve a ser el mateix–, el que no defensa el pluralisme religiós i la laïcitat de la vida pública o el que exerceix el poder de manera autoritària –a cops de llei i de policia–, i que no fomenta la participació democràtica. Aquestes són algunes de les coses que fa un govern reaccionari. De vegades, les fa totes. I més.

Un govern, però, no és reaccionari perquè sí o perquè no ho pot evitar. No crec en cap determinisme, sigui històric, teològic o astral. Un govern és reaccionari perquè vol frenar o canviar el curs de la història. I ho vol fer perquè s'adona que certes idees i interessos estan perdent ter-

reny. És a dir, que perden terreny i poder els grups que defensen aquelles idees i interessos. Llavors, el govern reaccionari actua a tots els nivells, però sobretot posa un èmfasi molt gran en dues qüestions: l'ordre públic i els impostos. Es cert que aquests són dos capítols importants de qualsevol acció de govern: si no hi ha ordre públic i no es paguen impostos, no és possible organitzar una convivència democràtica en llibertat. En mans, però, d'un govern reaccionari aquests dos capítols

“Viure amb reaccionaris que, a més, són mal educats, ja em resulta completament insuportable”

tols es converteixen en instruments de poder de primer ordre.

Ho diré de dret i a l'engròs: un govern reaccionari entén que l'ordre públic consisteix bàsicament a perseguir i reprimir. (Les estadístiques acabaran confirmant que la immensa majoria de les víctimes de la repressió no pertanyen al grup social del govern.) En segon lloc, la política fiscal d'un govern reaccionari consisteix a rebaixar considerablement els impostos directes dels que haurien de pagar més i a augmentar els impostos indirectes que, evidentment, els rics poden suportar molt millor que els altres. Si es defensen alhora aquestes dues coses, tampoc no cal tenir cap política de benestar social: de fet, els únics que de debò la necessita-

rien ja són a la presó o a punt d'anar-hi. Sé que això només és una pinzellada ràpida, com per a una caricatura de la situació. Però si la caricatura és ben feta, també té raó.

Ara s'entendrà millor per què no tinc cap dubte que el govern del PP és reaccionari. Ho és en el terreny de l'ordre públic: es preocupa d'augmentar penes, d'augmentar el temor al càstig, però no sembla que faci res per prevenir el delicte, per educar en la convivència, per establir condicions socials i econòmiques que facin que la vida d'acord amb la llei acabi resultant més atractiva que la vida delictiva. La segona gran obsessió del PP és "liberalitzar" –així en diuen– l'economia, cosa que afavoreix a pocs i que, en canvi, no evita –potser accelera– l'augment constant de la pobresa, de la marginació, de l'exclusió social.

La interpretació que el Govern espanyol fa de la Constitució també és reaccionària. De fet, pretén acceptar la Constitució sense que això representi cap canvi –o els mínims possibles– respecte a la visió uniformista del règim franquista. Aquests darrers dies, per exemple, els demòcrates catalans ens hem hagut de sentir dir, per part del mateix president del Govern espanyol, que volem un "gueto" i que som una "tribu". A més de mal educat i intemperant, el senyor Aznar encarna –això sí, magníficament– les essències d'un passat opressor, tronat, imperial. És, doncs, un reaccionari. Com ho són el president del Tribunal Constitucional, el Defensor del Pueblo o el fiscal general de l'estat, per posar només exemples coneguts i comprovats.

No puc demanar només la dimissió d'aquest senyor o d'aquell altre. Demano la dimissió de tots ells. I si ells no marxen, que almenys m'expulsin a mi. O que no impedeixin que jo m'expulsi. Viure amb reaccionaris que, a més, són mal educats, ja em resulta completament insuportable.

*Catedràtic de filosofia de la
Universitat de Girona*